

Liedon Säkyläntien-Arosuontien työpaikka-alueen luontoselvitys

YMPÄRISTÖKONSULTOINTI JYNX

1. Johdanto

Tässä selvityksessä tarkastellaan Liedon Asemanseudun työpaikka-alueen kasvillisuuden yleispiirteitä, luontotyyppejä, mahdollisia lakikohteita ja maaston topografiaa sekä pesimälinnustoa ja muuta eläinlajistoa. Selvityskohteen pinta-ala on noin 42 ha. Liedon kunta tilasi luontoselvityksen Ympäristökonsultointi Jynx Oy:ltä alkukevästä 2021. Selvityksen maastotyöt tehtiin vuoden 2021 maalis-huhtikuussa. Työ tilattiin niin, että raportin tuli olla valmis toukokuun alussa, joten loppukevään lajiston osalta tiedot ovat puutteellisia. Tämä ei vaikuta merkittävästi nyt esitettyihin selvityksen johtopäätöksiin.

2. Menetelmät

Kohdealueelta selvitettiin ensisijaisesti:

- Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojellut luontotyytit
- Metsälain 10 § nimeämät erityisen tärkeät elinympäristöt
- Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset luontotyytit ja 3 luvun 2 §:n luvanvaraiset purot
- Uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien kasvilajien (LSL 46 § ja 47§) esiintymät, myös huomionarvoiset kasvilajit
- Uhanalaiset luontotyytit (Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö 2018)
- Luonnon monimuotoisuuden tai maisemallisten arvojen säilymisen kannalta arvokkaat kohteet
- Erikoiset luonnonmuodostumat ja niiden yhdistelmät
- Pesimälinnusto, uhanalaiset lajit ja lintudirektiivin liitteen I-lajit
- Mahdolliset liito-oravat ja muuta lajistoa

Selvityksen maastotyöt ja raportin tekivät FK/FM Arto Kalpa ja VTM Hannu Klemola Ympäristökonsultointi Jynx Oy:stä. Kohteella käytiin 15.3., 19.3., 30.3., 2.4., 6.4., 16.4., 18.4., ja 24.4.2021. Kalpa kartoitti luontotyytit ja kasvillisuuden, Klemola linnut ja nisäkkäitä.

3. Tulokset

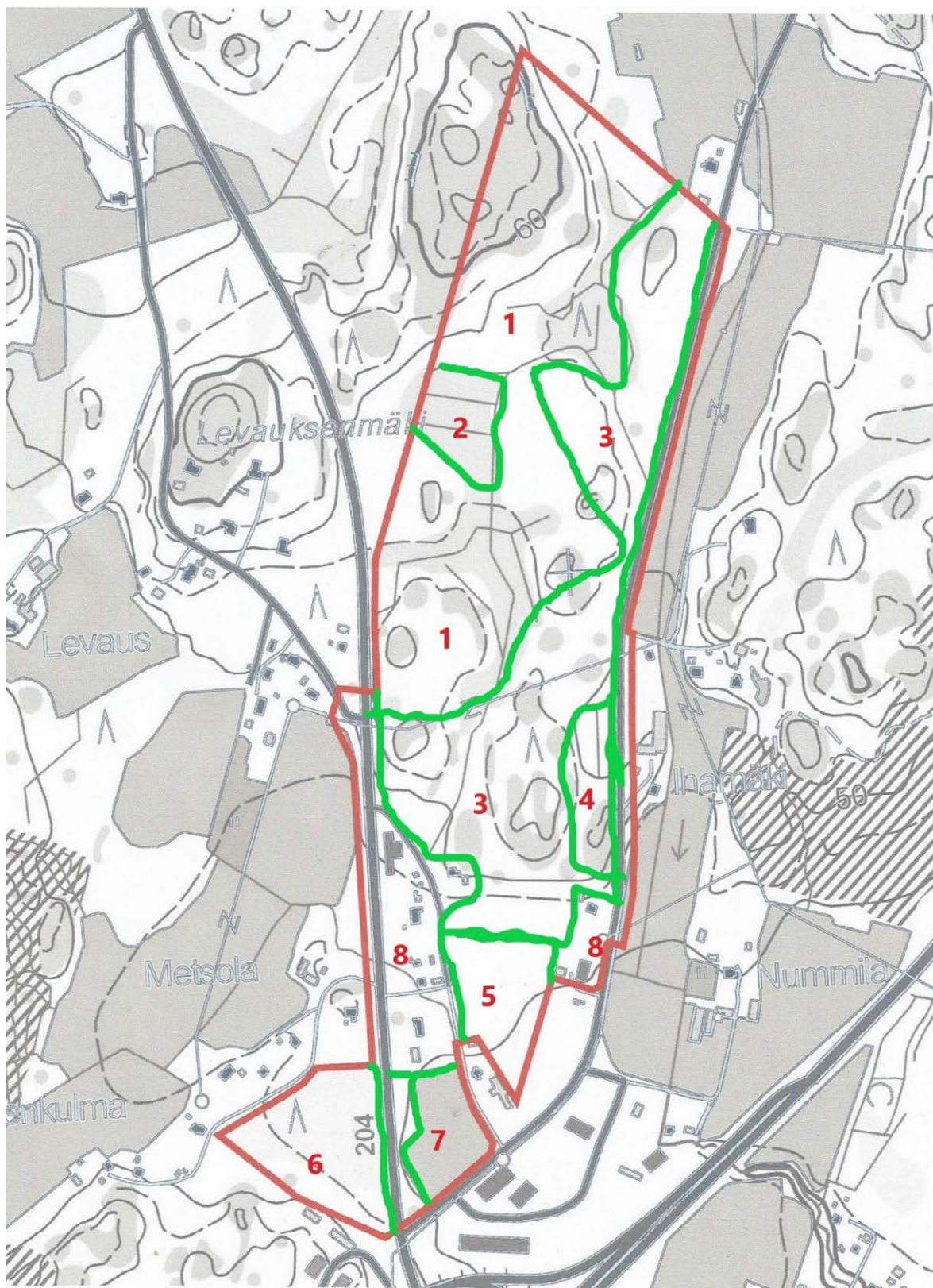
3.1 Kohteen yleiskuvaus

Selvitysalue rajautuu idässä ja etelässä pääosin Arosuontiehen. Lounaassa selvitysalue ulottuu myös Säkyläntien länsipuolelle, mutta lännessä selvityskohde rajautuu Säkyläntien reunaan ja luoteessa sekä pohjoiskoillisessa rajaus seuraa kiinteistön rajaa (kuva 1).

Selvityskohde on pääosin metsätalouskäytössä. Eteläpäässä on hieman myös peltoa. Lisäksi kohteella on myös muutamia asuin- ja tuotantotontteja sekä teitä. Kuvassa 1 on esitetty kohteen pääkuviot.

Kuvio 1.

Kuviolla 1 esiintyy pääasiassa varttuneita kasvatusmetsiköitä ja uudistuskypsiä metsiköitä. Puuston ikähaarukka on enimmäkseen noin 50–100 vuotta. Kuvio voidaan jakaa myös pienempiin osakuvioihin mm. puuston iän ja metsiköiden maalajin suhteen.

Kuva 1. Selvityskohteen rajaus ja siinä erotettavat pääkuviot.

Puusto on pääasiassa havupuuvalttaista, mutta tuoreemmillä kohdilla lehtipuusekoitus lisääntyy. Sekapuina esiintyy pääasiassa koivuja, mutta paikoin tavataan joitakin runkoja myös haapaa (kuva 2), joiden läpimitta ei ole kuitenkaan juuri enempää kuin 30 cm.

Vanhinta puusto on kohteen ja kuvion pohjoispäässä, jossa on harvahkopuustoista männikköä sammalpeitteisellä kalliopohjalla. Metsälakikohdetta ei kallionlaelle kuitenkaan muodostu. Myöskään kallioisemman alueen itäreunan muutaman metrin jyrkänte ei täytä metsälain kriteereitä. Aivan kallioalueen laella metsätyyppi on puolukkatyyppiä (VT) ja hieman voi tavata myös kanervatyyppiä (CT). Alempana ja kuvion muissa osissa vallitsevana tyyppinä on mustikkatyyppi (MT).

Kuva 2. Kuviolla 1 kasvaa mäntyjen, kuusten ja koivujen lisäksi paikoin muutamia haapoja (keskellä). 16.4.2021

Jyrkänteen itäpuolella on ojitettua metsämaata, jossa kuusi on mäntyä runsaammin edustettuna. Tästä etelään päin on ojitettua turvemaata. Näillä on yleensä kuusi-mänty-koivusekametsäisyys vallalla. Kuvion etelä- ja itäreunassa on melko pienialaiset, nuoremmat (30 v) mänty-koivu-kuusiosakuviot. Kuvion soistuneilla kohdilla tavataan paikoin jonkin verran suopursua, mutta ei tiheitä kasvustoja eikä varsinaista suolaikkua voi kuviolta osoittaa. Pohjoisreunassa on myös muutama pieni siirtolohkare.

Kuvio 2 on ojitettua turvemaata, muuttumaa-turvekangasta, jonka puusto on lähes yksinomaan mäntyä. Joitakin koivuja esiintyy kuitenkin siellä täällä. Puusto on noin 50-vuotiaista. Aluskasvillisuus on paikoin niukkaa ja toisaalla puolestaan puolukkavaltaista.

Kuvio 3.

Kuviolla 3 metsä on hakattu melko aukeaksi alaksi (kuva 3). Hakkuualueen uudistusmenetelmänä näyttäisi olevan siemen- tai suojuspuuhakkuu. Säkyläntien vieressä on myös avohakkuuallaa ja kuvion eteläpään voi käsittää myös harvennushakatuksi. Jätetyt puut ovat mäntyjä ja iältään noin 50–70-vuotiaita. Hakkuuaukea on jo taimettunut kuuselle, männylle ja koivulle. Yksittäinen suurempi haapa on jätetty kasvamaan ojan reunalle. Kuvion kasvillisuuden perusteella alueella esiintyy tuoreita mustikkatyyppin (MT) kankaita, kuivahkoja puolukkatyyppin (VT) kankaita ja kuivia kanervatyyppin (CT) kankaita. Monin paikoin notkelmakohdissa on märkiä ja soistuneita aloja. Näillä kohdin esiintyy usein runsaita pajukasvustoja.

Kuva 3. Siemenpuuasentoon hakattua aluetta kuvion 3 pohjoisosassa. 16.4.2021

Kuvio 4.

Arosuontien ja hakkuuaukean väliin on jätetty kuviolle 4 vielä kasvamaan noin 45–60-vuotiaista puustoa. Pääpuulajeina ovat kuusi, koivu ja mänty. Ojan ja tien välissä on pieni ala koivuvaltaista 30-vuotiaista tiheää puustoa. Metsätyyppinä kuviolla 4 on pääosin mustikkatyyppi (MT).

Kuvio 5.

Kuvio 5 on hyvin tasaista aluetta. Kasvillisuustyyppinä on mustikkaturvekangas. Puustossa ovat vallalla männyt ja kuuset, joiden ikä on noin 45–60 vuotta. Lisäksi sekapuuna esiintyy jonkin verran nuorempia ja hoikempia koivuja sekä keskikokoisia haapoja. Aluskasvillisuudessa esiintyy mustikan lisäksi puolukkaa. Suopursua esiintyy yksittäin siellä täällä, mutta selviä merkkejä muusta suokasvillisuudesta ei ole.

Kuvio 6.

Kuvion 6 valtapuuston muodostavat hyväkasvuiset kuuset ja männyt. Valtapuusto on noin 80–100-vuotiaista ja sitä on jonkin verran harvennettu. Alikasvoksena on hieman koivun vesoja ja pensaskerroksessa paikoin jokunen kataja. Kuvion lounaisosa on kuivempaa rinnettä, mutta pääosalla aluetta on kohtalaisen kosteaa alaa. Rinne on mustikkatyyppin (MT) kangasta, mutta kosteampi alue vaihtuu kangaskorpien suuntaan. Lisäksi alueella on merkkejä lähteisyydestä ja kuvion länsipuolella on aikoinaan vedenottamona käytetty lähde (Klemola, Luontoselvitys 2008). Mustikka on kuviolla valtalaji ja lisäksi tavataan puolukkaa. Suopursua esiintyy yksittäin siellä täällä. Märät-kosteat rahkasammalien peittämät laikut ovat yleisiä. Lähteen lähellä kasvaa kolme keskikokoista haapaa.

Kuva 4. Kuviolla 6. sijaitseva lähde, joka on ollut joskus vedenottopaikkana. Lautareunus on pitkälti lahonnut ja lähteensilmä on sammaloitunut lähes umpeen.

Lähteen vieressä tavattiin toukokuussa 2008 liito-oravan papanoita, mutta nyt lajista ei tehty havaintoja täällä eikä koko selvitysalueella. Metsäkuvio on nykyään todennäköisesti liian harvapuustoinen ja suojaaton lajille.

Kuvio 7.

Kuvio 7 on peltoa. Se ei vaikuta olevan aktiiviviljelyssä, koska sen laitaan on kasvamassa mäntytaimia. Pellon itäreunassa on suora oja, joka pohjoisempana, rakennusten lähellä ja Säkyläntien länsipuolella on hieman uomaltaan polveilevampi. Pellon länsipuolen kapeassa metsikkökaistaleessa on 30 cm läpimittainen haapa.

Kuvio 8.

Kuviolla 8 on asuin- ja tuotantorakennuksia ja niiden piha-alueita puustoineen. Lisäksi kuviolla on teitä.

3.2 Lakikohteet ja muut arvokkaat luontokohteet

3.2.1 Luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyytepejä.

3.2.2. Metsälain kohteet

Selvitettävällä alueella ei ole metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

3.2.3. Vesilain kohteet

Selvitysalueella ei tavattu vesilain kohdetta.

3.2.4. Muut arvokkaat luontokohteet

3.3. Uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat kasvilajit sekä huomiolajit

Kohteelta ei ole tiedossa tai tavattu uhanalaisia eikä erityisesti suojeltavia kasvilajeja. Muun kasviston tarkempaan selvittämiseen selvitysajankohta oli liian varhainen.

3.4. Uhanalaiset luontotyytit

Selvitysalueen laajimpana luontotyytteinä ovat tuoreet kankaat. Nämä on määritelty uusimmassa, vuoden 2018 uhanalaistarkastelussa ryhmätasolla vaarantuneiksi (VU) luontotyyteiksi. Selvityskohteen tuoreet kankaat voidaan määrittää alatyypinä varttuneiksi havupuuvaltaisiksi tuoreiksi kankaiksi (puuston keski-ikä 40–140 vuotta). Nämä ovat Etelä-Suomessa määritelty vaarantuneiksi (VU) luontotyyteiksi ja koko maan osalta silmälläpidettäväiksi (NT).

Kohteella on myös vähäisemmässä määrin myös varttuneita kuivahkoja kankaita ja varttuneita kuivia kankaita. Ensin mainitut ovat Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia (EN) ja jälkimmäiset vaarantuneita (VU). Kaikkien kohteella tavattujen metsäluontotyyttein laatu on kuitenkin kärsinyt metsätaloustoimenpiteistä.

Suoluontotyyteistä kohteelta voitiin määrittää kangaskorpia (kuviolla 6). Ne ovat koko maassa erittäin uhanalaisia (EN) ja Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisia (CR). Selvityskohteessa luontotyyttein laatu on kuitenkin kärsinyt ainakin harvennushakkuista.

3.5. Pesimälinnusto

Selvitysalueen linnusto on pääosin seudun metsäalueille tyypillistä, mutta muutamia esille nostettavia lajeja tavattiin. Kuten johdannossa todetaan, työn tilausaikatauluista johtuen loppukevään lajistoa ei pystytty kartoittamaan, mutta tietoja on täydennetty haastattelemalla paikallisia lintuharrastajia.

Pesimälajistoon kuuluvat mainittavimpina lajeina pyy, joka esiintyy tiheissäkin nuorissa sekametsissä sekä metsäalueilla tavallinen lehtokurppa. Myös metsäviklo pesii jossakin alueen keskiosissa. Piha- ja metsäalueilla pesii kolme paria sepelkyyhkyä (kansikuva), josta tehtiin myös pesälöytö. Alueella nähtiin ja kuultiin uuttukyyhky, jonka pesäpaikka sijainnee kuitenkin selvitysalueen itäpuolella. Käpytikkoja pesii alueella 2-3 paria ja selvitysalueen reunustavilla pelloilla myös kiuruja.

Kangaskiuru soidinsi alueen pohjoispäässä ja pesinee laji pesinee hakkuuaukealla. Reviiri on tunnettu myös aiemmilta vuosilta. Muita pesimälajeja ovat västäräkki (reuna-alueilla ja piholla), punarinta, räkätti-, laulu- ja punakylkirastas, mustarastas ja pohjoispäässä myös oli yksi kulorastasreviiri, ehkä kaksikin. Hippiäinen pesii

Arosuontien varren varttuneessa sekametsässä, samoin puukiipijä (kuvio 4.). Kuviolla 5. tavattiin myös töyhtötiainen ja kuusitiainen. Koko selvitysalueella esiintyy myös harvakseltaan tali- ja sinitiainen ja vihervarpunen. Rautiainen, närhi ja varis esiintyvät yhden parin voimin. Peippo on alueen tavallisin laji. Piha-alueilla ja reuna-alueella esiintyvät myös viherpeippo, pikkuvarpunen, tikli, keltasirkku ja hemppo. Punatulkku pesinee myös alueen kuusikoissa. Korppi pesinee lähialueella. Arosuontien itäpuolella (selvitysalueen ulkopuolella) pesi kesällä 2020 sarvipöllö.

Aiempien vuosien havaintojen perusteella kohteella pesinee myös kehrääjä, joka hyötyy hakkuaukoista ja harvennetuista mänty- ja kalliometsistä. Muuttoaikoina alueella on tavattu varpuspöllö, pyrstö- ja hömötiainen. Lähialueella pesinee myös hiirihaukka, teeri ja joinakin vuosina myös sarvipöllö. Hiirihaukan reviiri on todennäköisesti kauempana alueen länsipuolella.

Pesimälajeista viherpeippo on arvioitu nopean vähenemisen takia erittäin uhanalaiseksi (EN), vaikka Lounais-Suomessa laji on edelleen varsin tavallinen kulttuurialueiden ja asutuksen seuralainen.

Kuviolla 5. esiintyvä töyhtötiainen on myös taantunut voimakkaasti ja laji on arvioitu vaarantuneeksi (VU), kuten myös pyy. Lähiseudulla pesivä hiirihaukka on myös vaarantunut (VU) laji. Kangaskiuru, västäräkki ja närhi ovat silmälläpidettäviä lajeja (NT). Selvitysalueella pesivistä lajeista EU:n lintudirektiivin liitteen I -lajeihin kuuluvat kangaskiuru, kehrääjä ja pyy sekä mahdollisesti alueella pesivät teeri.

3.6. Liito-orava, muut nisäkkäät ja muuta lajistoa

Kohteella ei tavattu kevään etsinnöissä merkkejä liito-oravista. Erityisen tarkasti katsottiin kuviolla 6 kasvavat haavat ja suuret kuuset, sillä vuonna 2008 kohteella havaittiin liito-oravan papanoita. Lisäksi muualla selvitysalueella kasvavat haavat ja suuret kuuset ja osa pienemmistä lehtipuista tarkistettiin. Pihoilla on myös lajille mahdollisia rakennuksia ja muita koloja. Kevättalvella etsittiin puiden läheltä hangelta myös mahdollisia virtsajälkiä. Myös pihapiireissä kasvaa suuria kuusia, mutta piha-alueilta jätöksiä ei etsitty. Laji esiintyy ja liikkuu alueen metsissä, mutta hakkuiden ja rakentamisen myötä sopivien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrä lienee laskussa.

Muista nisäkkäistä tehtiin havainnot oravasta (myös syöntijälkiä), metsäkauriista ja ketusta. Alueella liikkuu myös hirviä ja valkohäntäpeuroja ja satunnaisesti myös muita nisäkkäitä ja petoja. Selvitysajankohta ei mahdollistanut lepakkoselvitystä, mutta alueella tuskin esiintyy juurikaan lepakoita yksittäisiä pohjanlepakoita lukuun ottamatta. Merkittäviä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja alueella ei todennäköisesti esiinnyt eikä myöskään merkittäviä lepakoiden ruokailualueita.

Alueella ei myöskään ole sammakkoeläimille sopivia ympäristöjä, mutta alueella esiintyy käärmeistä ainakin kyy. Selvitysaikana tavattiin myös tavanomaisia varhaiskevään perhosia kuten koivutyttöperhosia, nokkosperhosia ja muutama sitruunaperhonen.

4. YHTEENVETO

Selvitysalueelta ei löytynyt luonnonsuojelulain mukaisia luontotyypppejä eikä metsälain tai vesilain kohteita. Selvitysalueella ei tavattu eikä siltä ole myöskään ennestään tietoa uhanalaisista kasvilajeista. Uhanalaisia luontotyypppejä kohteella ovat metsäluontotyypeistä etenkin tuoreet kankaat ja suoluontotyypeistä kangaskorvet. Koska kohteen metsiköt ovat olleet normaalissa metsätaloustyössä, luontotyyppien laatu on selvitysalueella kuitenkin heikentynyt. Selvitysalueella tavattiin muutamia uhanalaisia (mutta ei kovin harvinaisia) lintulajeja, mutta erityisiä linnuston kannalta arvokkaita kohteita ei tavattu. Alueen metsien ja puuston ja harvojen lahopuiden ja kelojen säilyttäminen on kuitenkin suositeltavaa esimerkiksi

kolopesijöiden ja mahdollisen liito-oravien esiintymisen mahdollistamiseksi. Kuvion 6. heikentynyt kangaskorpi ja lähteen ympäristö olisi mahdollisuuksien mukaaan suositeltavaa turvata.

5. Lähteet

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. ja Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Klemola, H. 2008: Liedonportin lisäalue, luontoselvitys.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.

Pääkkönen, P. ja Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. – Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Kemppainen, Eija; Uddström, Annika; Liukko, Ulla-Maija (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki

Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 - tulokset ja arvioinnin perusteet. Osa 2 - luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki.

Ryttäri, T., Kalliovirta, M. ja Lampinen, R. (toim.) 2012: Suomen uhanalaiset kasvit. 384 s. Helsinki, Tammi.

